

H4 - Faringsforberedelse

Faresti, der er klargjort til faring

En god faring kræver grundig forberedelse.

1. Indsættelse af soen i farestien 1 uge før faring.
2. 2,8 - 3,0 FEsø dagen før forventet faring.
3. Fjern mæg bag ved soen de sidste 2 dage før forventet faring, og frem til faringen er overstået.
4. Skyl pattegrisenes vandforsyning igennem, før faringerne begynder. Sæt f.eks. en tøjklamme på ventilen i et par minutter.
5. Evt. tildeling af ekstra vand til søerne.
6. Strøelse i pattegrisehulen inden faring.
7. Justér fareboksen ind.
8. Tildel redebygningsmateriale én gang dagligt en uge før faring.
9. Opsæt varmelampe, og tænd den dagen før forventet faring.
10. Klargør plader til pattegrisehule, kasse med fødselshjælpsudstyr samt medicin-kasse.
11. Ro omkring de søer, der skal fare.

Varmelampe mangler og pladen til hulen er klappet op

Manglende faringsforberedelse kan bl.a. medføre

Forkert fodring

- Urolige, stressede søer og forlængede faringer.

Dårligt nærmiljø for pattegrisene

- Kolde/underafkølede grise er svækkede og har højere dødelighed.

Dårlig hygiejne

- Større sygdomsrisiko for pattegrisene.
- Svækkede pattegrise.

Manglende tid til fødselshjælp

- Flere dødfødte pattegrise.
- Svækkede søer.
- Svagfødte pattegrise.

Pkt.	Supplerende kommentarer – Faringsforberedelse
	De følgende punkter forudsætter, at stien er rengjort og klargjort. Se H1 - Klargøring af farestald og -stier.
1.	Indsættelse af soen i farestalden 1 uge inden faring giver en rolig so, der har vænnet sig til omgivelserne og foderet. Desuden vil der være bedre observation af den enkelte so i farestierne og mulighed for individuelle justeringer. Ifølge loven skal søer og gylte indsættes min. 3 dage før forventet faring.
2.	<p>Fodermængden skal justeres ned dagen før forventet faring og højst to dage før. En korrekt mængde foder lige op til faring er meget vigtigt.</p> <p>For lidt foder, det vil sige under 2 FEso pr. dag før forventet faring, giver</p> <ul style="list-style-type: none"> • En stor risiko for energimangel til faring, og derved flere dødfødte grise. • Sultne søer. • Stressede søer. • Risiko for lav fødselsvægt. <p>For meget foder, det vil sige over 3,5 FEso pr. dag før forventet faring, øger risikoen for</p> <ul style="list-style-type: none"> • Farefeber. • Forlængede faringer og faringsproblemer. • Forstoppelse. • Fødselshjælp bliver nødvendig. • Nedsat foderoptagelse og malkeevne efter faring.
3.	Et rent miljø ved fødsel nedsætter sygdomsfrekvensen hos pattegrisene. Desuden gøres fødselshjælpen nemmere og mere hygiejnisk.
4.	Vandet til pattegrisene har været stillestående i rørene siden fravæning. Derfor er det vigtigt at lade hver ventil løbe et par minutter, så rørene skylles igennem.
5.	Faringen er en kraftpræstation. Blodet flyttes fra at forsyne tarmkanalen til at forsyne børen med ilt, og derfor har soen ikke behov for at æde, mens den farer. Til gengæld skal det sikres, at den kan drikke efter behov. Det er en fordel med vandspejl i søernes krybber op til og lige efter faring, så vandoptagelsen sikres selv hos udmattede søer. Eftervanding er bedre end forvanding, så svineri undgås. Bemærk , at der er risiko for fugtige stier og pattegrisehuler, hvis vandet tildeles manuelt med f.eks. slange. Vandingsystem med mindst muligt vandspild er at foretrække.
6.	Strøelse giver en større sikkerhed for, at hulen er lun og imødekomende til grisenes ankomst. Strø med træmel eller lignende. Undgå spåner, da de forøger risikoen for navleinfektion og navlebrok. Det er vigtigt, at stien og pattegrisehulen er tør, inden der strøs.
7.	Fareboksen justeres, så den begrænser risikoen for, at soen lægger sig på grisene under og efter faring. Det øger chancen for et godt faringsforløb og færrest mulige ihjellagte pattegrise. Husk , at søerne generelt er blevet større, og derfor skal have plads til at fare samt rejse og lægge sig uhindret. Det er derfor vigtigt at være omhyggelig med individuel justering alt efter den enkelte sos størrelse.
8.	Redebygningsmateriale kan f.eks. være halm. Formålet er, at faringsforløbet bedst muligt opfylder soens naturlige behov. Mulighed for redebygningsadfærd beroliger soen. Tjek om gødningssystemet kan håndtere strømaterialer.
9.	Nyfødte pattegrise har brug for varme. Derfor skal varmelampen allerede være tændt, før den første gris fødes. I tilfælde af at gulvvarmen ikke er tilstrækkeligt, skal det huskes at det tager flere timer før varmelampen har gennemvarmet gulvet i hulen. Når varmelampen er på plads, før faringen går i gang, undgås at afbryde andet arbejde for at hente den. Der er følgende anbefalinger for placering af varmelampen alt efter stiens udformning
10.	<ul style="list-style-type: none"> • Hvis der er hul til varmelampen i pattegrisehulens låg, placeres lampen i hullet. Sørg for at der ikke er utætheder mellem overdækning og lampe • Hvis der ikke er hul til varmelampen i pattegrisehulens låg, slås hulens låg op, og varmelampen placeres ved indgangen til hulen. Denne løsning ikke optimal, idet risiko for træk er langt større end ved placering i hulens låg. <p>Når de praktiske hjælpemidler er på plads og klar til brug, skal der ikke bruges tid på at finde dem, når faringen går i gang. Det anbefales at udforme en liste i forrummet, hvor indholdet i fødselshjælpskassen er skrevet op, så ingen er i tvivl om, hvad kassen skal indeholde. Kassen kan f.eks. indeholde vandflaske til afvaskning inden fødselshjælp, fødselshandsker og fødselshandsker med snor (fødselsslynge) samt børslim.</p>
11.	Undgå forstyrrende arbejdsopgaver i nærheden af søer lige op til faring, da det kan stresses søerne og forlænge faringen, eller sætte den i stå.